

Výroční zpráva Uměleckohistorické společnosti v českých zemích za rok 2006.

V souvislosti s nepřehlednou situací v oblasti kultury vyvíjela Uměleckohistorická společnost v českých zemích v uplynulém roce řadu aktivit. Především jsme se na jaře věnovali monitorování pohybů v oboru památkové péče, která se pod centrálním vedením ministra kultury Vítězslava Jandáka a s novým ředitelem Národního památkového ústavu Tomášem Hájkem dostala do patového stavu. UHS realizovala setkání na nejvyšší úrovni a zároveň iniciovala vznik grémia kulturních institucí (UHS, ICOMOS, Rada galerií, AICA, Sdružení kritiků a teoretiků umění), které se jménem svých předsedů angažuje v naléhavých kulturních kauzách ohrožujících samotnou podstatu oboru. Sledujeme tak i další kauzy (kostel archanděla Michaela na Starém Městě Pražském, česká účast na benátském Bienále, Obecní dům).

UHS ale dlouhodobě směřuje především k tomu, aby byla vnímána jako instituce profesní. V tomto směru jsme v loňském roce kupř. uvítali možnost poskytnout záštitu výstavě pořádané Židovským muzeem v Praze a týkající se osobnosti historika umění Josefa Poláka.

Nominovali jsme zástupce UHS do odborné poroty pro udělení Ceny ministra kultury, odborně jsme se vyjadřovali ke koncepci rozvoje kultury řešené na MK ČR a jsme s MK ČR ve stálém kontaktu.

K tradičním každoročním událostem patřila valná hromada konaná 2.června 2006 v prostorách Collegia Mariana. Součástí valné hromady jsou i významné oficiální akty – byla udělena cena Josefa Krásy pro badatele do 40let za počín z uplynulého roku: tuto cenu získala Martina Pachmannová, pedagožka Vysoké školy

uměleckoprůmyslové, soustředěná ve své odborné práci na otázky genderu.

Dr.Mahuleně Nešlehové, autorce významných publikací (monografie Bohumila Kubišty, sochaře Jana Koblasy, knihy Poselství jiného výrazu o abstraktním umění druhé poloviny 20.století ad., redaktorce a autorce statí posledních dílů akademických Dějin českého umění) působící po řadu let v Ústavu dějin umění AV ČR byla udělena cena UHS za dlouholetý přínos oboru. Jako každoročně bylo přiděleno Baderovo stipendium dvěma mladým badatelům z oblasti barokního umění. Součástí valné hromady je pravidelně odborné zasedání, které bylo letos věnováno problematice týkající se legislativy památkové péče a otázek spojených s vysokoškolskou výukou památkové péče a stavební rekonstrukce památkových objektů.

Vrcholem uplynulého roku ale byl bezesporu druhý Sjezd historiků umění, konaný ve dnech 21. a 22.září 2006 ve velké posluchárně Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Sjezd byl rozčleněn do čtyř půldenních tematických bloků. První sekce pod názvem Dějiny umění mimo kánon moderovaná prof.Milenou Bartlovou a Zuzanou Štefkovou představila sedm referátů reflektujících rozšířené chápání předmětu zájmu dějin umění (Prehistorie vizuálních studií; Vizuální kultura: mezi lokálním a globálním; Serlio v rukou Indiánů; Meteor v tmavé noci: Karikatura a dějiny českého výtvarného umění; Rodové aspekty „odporného“; Kyberfeminismus v kontextu digitálního umění; Aspekty elektronické avantgardy: Steina a Woody Vasulkovi). Odpolední zasedání prvního dne moderované dr.Karlem Ksandrem a prof.Romanem Prahlem se konalo pod názvem Umění, památka a trh a bylo předneseno šest referátů (Umělecké dražby mezi komercí a prestiží; Masové publikum, hromadná podívaná a širší trh umění; Hrady a zámky v Čechách: k prehistorii turistického průmyslu; Autenticita památky, architekti a podnikatelé: modernizace a asanace v Praze; „Fillologie“: falzum a umění dnes).

Druhý den dopoledne sjezd pokračoval sekcí Tradice a současnost sochařství, moderovanou prof. Petrem Wittlichem a Michaelou Ottovou. Předneseno bylo sedm příspěvků (Způsoby organizace sochařské práce v rámci hutě, cechu a mimo ně v průběhu gotiky; K hodnocení a datování skupiny Ukřižování v kostele P. Marie před Týnem v Praze; Poznámky k charakteru barokního sochařství na Moravě; Kulturní podmínky novodobého sochařství; Soukromé poselství veřejnosti: sochařství na průčelí pražské soukromé budovy v pozdním historismu; Figurální socha a modernistický objekt; Sochařská sympozia 60. let 20. století a jejich rezonance v tehdejší Československu; Přesahy v českém sochařství 1950 – 2000). Poslední sekce sjezdu moderovaná prof. Lubošem Slavíčkem a Marií Klimešovou byla věnována vlastní historii oboru v průběhu 20. století a konala se pod názvem Ve stínu ideologií: dějiny umění a výtvarná kritika v českých zemích. Zaznělo pět referátů (Popelčiny bílé ruce; Meze možností: dějepis umění a výtvarná kritika ve Slezsku a na Ostravsku 1918 – 1938; Od křesťanského chrámu k pěticípé hvězdě: Od Fillova Čtenáře Dostojevského k Foltýnovu Dostojevskému; Z izolace do otevřených mezinárodních souvislostí: Pierre Restany a české umění v letech 1960 – 1970). Součástí sjezdu byla rovněž večerní přednáška našeho v zahraničí působícího kolegy prof. Jana Michla ze Školy architektury a designu v Oslo (Dějiny kulinářství versus kuchařka: Funguje dějepis umění jako návod?), konaná už tradičně v historické knihovně Uměleckoprůmyslového muzea. Po přednášce následovalo přátelské setkání a raut. Uměleckohistorická společnost hodlá stejně jako po prvním sjezdu připravit sborník, v němž budou publikovány všechny přednesené i ohlášené, ale nepřednesené referáty. Pokládáme za úspěch, že se podařilo dodržet tříletý cyklus konání této významné akce, a za úspěch rovněž považujeme široký zájem mladé generace historiků umění. V druhém bulletinu UHS byly zatím publikovány teze referátů.

Výbor UHS se v průběhu roku 2006 pravidelně v pětítýdenních intervalech s výjimkou dvou letních měsíců scházel. Vydali jsme dvě čísla našeho zpravodaje – Bulletinu UHS. Průběžně zaznamenáváme rostoucí zájem o vstup do řad UHS, který, jak se zdá, už není motivován jen určitými výhodami, ale i zájmem o příslušnost k odborné obci historiků umění. Zvláště zřetelný je nárůst zájemců o vstup do UHS ze strany studentů dějin umění a čerstvých absolventů. Tato tendence se odrazila i ve skladbě referujících na 2. sjezdu UHS.

V pořádání odborných zasedání hodláme pokračovat i v roce 2007. Bohužel však přitom narážíme na nedostatek financí, neboť i při skromné koncepci sjezdu nás jeho rozpočet maximálně zatížil. Věříme ale, že finanční propad brzy vyrovnáme a že se nám podaří realizovat i další projekty.

PhDr. Marie Klimešová PhD.

předsedkyně Uměleckohistorické
společnosti v českých zemích

V Praze, 23. ledna 2007